

emelnem méltatlanul meghurcolt *Zenei kislexikonát*, amelynek kinyomtatott első kötetét a cenzúra 1983-ban csaknem bezúzatta és amelynek második kötetét olvasatlanul vetették vissza. Ismeretes, hogy írásainak vonulata mögött hatalmas oktatói múlt érdeme tornyosul: zeneművészek s -tanárok nemzedékeit tanította zenetörténetre. Kevesebben tudják róla, hogy mennyit dolgozott különböző egyházzenei bizottságokban s hogy miután a zeneművészeti főiskoláról nyugdíjba vonult, a református vallástanárképzésben is szerepet vállalt.

A román államvezetés 1968-ban a Művelődési Érdem III. fokozatával tüntette ki. 1987-ben a Romániai Zeneszerzők Szövetségének a díját adományozták neki. A Magyar Népköztársaság művelődési kormányzata 1981-ben a Bartók Centenárium Diplomájával és Emlékérmével jutalmazta. Hetvenötödik születésnapja alkalmából zenetörténész kollégái neki ajánlott tanulmánykötet megjelentetésével köszöntötték, amelyben leánya s egyben tanítványa is, Benkő Judit közölte 1998 februárjáig közreadott írásainak jegyzékét. 1999-ben az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület a Nagy István-díjat ítélte neki. 1999 novemberében, amikor a Magyar Köztársaság Érdemrend kiskeresztjével tüntették ki, laudációra válaszolván kutatói tervekről, előtte álló feladatokról is beszélt. Bár minél többet tető alá tudott volna még hozni ezekből, mielőtt a súlyos és hosszan tartó betegség felmorzsolta erőit!

Mint egykori tanítványa, a hála és a szeretet jegyében búcsúzom tőle.

Isten nyugtassa!

László Ferenc

Hírek

Kántorok, egyházzeneszek, kórusok találkozói

2001. február 10-én kántortalálkozót rendeztek a *sárbogárdi református gyülekezetben*, a Vértesaljai egyházmegye és a szomszédos egyház-
községek kántorai, hitoktatói, lelkészei számára.

A délután 14 óraker kezdődő program fő témája az istentiszteleti énekválasztás volt. Erről *Bódiss Tamás* főtí kántor-karnagy, a ReZeM titkára tartott előadást, a református énekhangomány figyelembevételével.

Ezt megbeszélés, tapasztalatcsere követte, amely a szünetben kötetlen beszélgetéssel, ismerkedéssel folytatódott, miközben alkalom nyílt a különböző ReZeM-kiadványok vásárlására s a gyülekezeti kottatára megtekintésére.

A találkozó második részében *Agyagási István* református lelkész áhítata hangzott el, melyet a sárbogárdi gyülekezet kórusának szolgálata keretezett *Jákob Zoltán* vezényletével (J. Haydn, E. Lundström, M. van Huis művei).

A közös énekek nemcsak a hagyományos, hanem alternatív formában is megszólaltak férfiak–nők, ill. kórus–gyülekezet elosztásban, ezáltal is bátorítva a jelenlévőket gyülekezeti szolgálatukban.

Jákob Zoltán

Tíz éve alakult meg a Református Egyházzeneszek Munkaközössége (ReZeM), s ebből az alkalomból az egyházkerületek kiemelt helyszínein konferenciákat szerveznek.

A ReZeM és a Tiszáninneri Egyházkerület szervezésében április 7-én, szombaton kántortalálkozóra került sor az egyházkerület székházában, *Miskolcon*. A kezdő áhítat után, melyet *Szabó Sándor* egyházkerületi püspöki titkár tartott *Bódiss Tamás*, a ReZeM titkára számolt be az egyesület megalakulásának előzményeiről. Beszámolójában kiemelte, hogy a református egyházzenei élet megszervezésére már 60–70

évvel ezelőtt konkrét elképzelések, kezdeményezések születtek, melyek Árokháty Béla és Csomasz Tóth Kálmán nevéhez fűződnek. A háború utáni évek azonban lehetetlenné tették mindenféle önszerveződésen alapuló mozgalmi munkát, így egyházzenesz elődeink elképzelését a ma nemzedéke valósíthatja meg. A megalakulásának 10. évére emlékező ReZeM is e kezdeményezéseket szeretné ismertté tenni, továbbfejleszteni s ezekért munkálkodni.

A délelőtti programban *Dávid István* beszélt orgonáink értékéről, megbecsülésük fontosságáról. A gyülekezeti ének kíséretéről és az énekválasztásról *Andrássyné Mátyus Gabriella*, ill. Bódis Tamás szólt, aki néhány könnyű, istentiszteletra alkalmas orgonaművet is bemutatott. *Varga László* a gyülekezeti ének intonációjáról beszélt, saját előjátékaiból mutatván be példaként. Ebéd után a résztvevők Miskolc három orgonáját tekintették meg és próbálták ki.

A harmadik — a Deszkatemplom, ahol a város „legfiatalabb” orgonája található — szolgált az esti zenés áhítat helyszínéül is. Mindegyik elhangzó orgonadarab azt mutatta be, hogyan épülhet be, milyen szerepet kaphat az orgonazene az istentiszteleten. Így preludiumok és toccaták mellett olyan korálelőjátékok hangzottak el, melyek után a megfelelő dicséret egy-egy versét is elnékelhették a jelenlévők. Igazi különlegesség volt Samuel Scheidt himnuszfeldolgozása, melyben a *Veni redemptor gentium* (énekeskönyvünk 302. dicsérete) versszakai

felváltva szólaltak meg a hangszeren, ill. énekhangon. Ugyanilyen módon hangzott el Johann Caspar Kerll egyik Magnificatja: Mária dicső énekének páratlan verseit az orgona játszotta, a páros versek pedig énekben hangzottak fel. A találkozó résztvevői gazdag tapasztalatokkal és sok élménnyel tértek haza.

Kecskeméten 2001. május 4–5-én, kétnapos (péntek–szombat) kántortalálkozót és közgyűlést rendeztek. Fő témák voltak:

1. Megújult és restaurálásra váró orgonák
2. Egyházi ének az iskolákban

A két nap folyamán alkalom kínálkozott résztvenni a kecskeméti református templom új orgonájának szakmai napján, valamint megtekinteni a fülöpszállási és a nagykőrösi orgonát.

A *ReZeM közgyűlésén* Bódis Tamás Énekválasztási szempontok a református iskolák egyházi énekanyagában, és Hoppál Péter Egyházi ének a háború előtti iskolai oktatásban című előadásai hangzottak el.

A program után a kántorképzésről és kántori vizsgáról volt egyeztető megbeszélés.

A *Délpesti Református Egyházmegye gyülekezeti kórusainak éves találkozóját* a kórusok nagy számára való tekintettel körzeti megoszlás szerint, két alkalommal és helyszínen tartották: május 13-án a dömsödi Nagytemplomban és május 20-án Nagykőrösön.

Orgonás hírek Nagykőrösről

David Titterington a londoni Royal Academy of Music orgonatanzakának vezető professzora mesterkurzust tartott 2001. április 30. és május 2. között a nagykőrösi református templomban. Ennek keretében hangversenyt adott május 1-én kedden 19 órakor. Műsoron: J. J. Froberger, S. Scheidt, J. Pachelbel, J. P. Sweelinck, John Bull, G. Frescobaldi, Bach művei.

Dávid István orgonahangversenye 2001. június 1-én 20 órakor volt a nagykőrösi református templomban. Műsoron: J. S. Bach- és Liszt-művek.

Erich Türk, a kolozsvári zeneakadémia tanára 2001. június 24-én 18 órakor hangversenyt adott

a református templomban. Műsoron: C. Franck három korálja.

A *Magyar Református Presbiteri Szövetség 10. Nemzetközi Kárpátmedencei Konferenciáját* tartotta a Református Tanítóképző Főiskolán 2001. június 25–29. között. Ennek keretében 27-én, szerdán előadások hangzottak el *Az építésválasza a gyülekezeti igényekre* témakörben, és bemutattak több, az utóbbi évtizedben épült református templomot. *Az orgona mint liturgikus eszköz és belsőépítészeti objektum* címmel *Dávid István* tartott előadást a modern templomépítészet és az orgona kapcsolatáról. Este hét órától orgonahangverseny volt a templomban.

Rövid hírek

A Dunántúli Református Egyházkerület kántorképző tanfolyamot szervezett július 1-től 20-ig a Pápai Református Kollégium Gimnáziumában. A tanfolyam vezetője Veresné Petrócz Mária volt (8200 Veszprém, Szarvas u. 7. Tel.: 88/424-814).

A Dunamelléki Egyházkerület Kántorképző tanfolyama 2001. július 2–21-ig volt a Budapesti Lónyay utcai Református Gimnáziumban (1092 Bp., Kinizsi u. 1–7). A tanfolyam vezetője: Takaró Mihály (Kántorképző Tanfolyam 1092 Budapest, Kinizsi u. 1–7.)

A Nemzeti Kulturális Alapprogram Zenei Kollégiumának *műemlékorgonák restaurálására* 2000-ben kiírt pályázatán a Jászkiséri Református Templom 1887-ben épült Angster-orgonája (op. 109-es) a támogatott hangszerek közé került. A cég első korszakából való, csaknem eredeti állapotban maradt hangszer korhű restaurálását 2001 karácsonyára fejezik be.

A Nemzeti Kulturális Alapprogram Zenei Kollégiuma ilyen irányú kifizését 2001-ben is megismételte. A pályázatok beadási határideje: 2001. szeptember 10.

A ReZeM tanulmányi útja Erdélybe

A ReZeM 2001. szeptember 28. és október 2. között egyházzenei tanulmányi utat szervez Erdélybe. Az utazás célja: egyházzenetörténeti emlékek felkeresése, zenei és irodalmi értékek megismerése, az útvonalon található orgonák megtekintése, eredeti írásos zenei dokumentumok megtekintése, találkozók, konferenciák az egyházzenei kapcsolatok erősítése érdekében.

A tanulmányút tervezett programja:

1. nap: Nagyvárad — érkezés a déli órákban, délután egyházzenei konferencia, este énekes liturgia, orgonakoncert.

2. nap: Bánffyhunad, Körösfő, Torda, Nagyenyed, Gyulafehérvár és Torockó.

3. nap: Marosvásárhely — ünnepi istentisztelet, egyházzenei találkozó, délután találkozó a szászcsávási kórusral.

4. nap Kolozsvár — Farkas utcai templom, Házsongárdi temető, egyházzenei konferencia.

5. nap: hazautazás.

Szállás kollégiumokban, utazás autóbusszal.

Az előzetes kalkulációk szerint a teljes költség (a Nagyváradra történő odautazás nélkül) mintegy 15 ezer Ft körüli összeg lenne személyenként, azonban pályázati támogatásokkal szeretnénk ezt jelentősen csökkenteni.

Várjuk az anyaországi és határon túli (különösen az erdélyi) református, vagy bármely keresztyén felekezethez tartozó egyházzeneészek, zenetanárok és érdeklődők jelentkezését a ReZeM címén (Bp. Pf. 22. 1387). Erdélyiek a nagyváradi Partiumi Keresztyén Egyetemre is küldhetik a jelentkezésüket: Maruntelu Ágnes, str. Antonescu 27, Oradea 3700.

Régi protestáns hagyomány újraélesztése Gödöllőn

„Az mi Urunc Jesus Christusnak kénszenvedéséről” való Máté passió hangzott el az Eperjesi Graduálból (1635) a gödöllői református templomban 2001. Virágvasárnapján (április 8.-án). A szólisták — a korabeli szokással egyezően — a gyülekezet jobb hangú tagjai közül kerültek ki: Jézus — Gombos Viktor, Evangélista — Kiss

Zoltán, Pilátus (és a többi tenor szerep) — Csáka Gyula, Pilátus felesége (és az alt szerepek) — Gombosné Székely Andrea, művészeti vezető — Kidssné Mogyorósi Pálma. A négyyszólamú turbákat a Gödöllői Református Líceum kamarakórusa szolgáltatta meg.

Kissné Mogyorósi Pálma